

TTS:n julkaisu 458
Juhani Piekkala & Jim Antturi
TTS Työtehoseura

Tarkastelussa lämpöyrittäjäyys vuonna 2021

Tarkastelussa lämpöyrittäjäyys vuonna 2021

Lämpöyrittäjien- ja laitosten määrä laski vuoteen 2020 nähden, mutta vasta tulevat vuodet näyttävät, onko lasku trendinomaista vai tilapäistä. Myös lämpöyrittäjien taloudellisessa kannattavuudessa on havaittavissa hienoista laskua. Lämpöyrittäjiltä tiedusteltiin vuonna 2021 yrityksen toimialueella sijaitsevien kunnallisten öljylämmityskohteiden määriä ja potentiaalia uusiutuvalla energialla toimiviksi lämpöyrittäjäkohteiksi, mutta käytännössä soveltuvien kohteiden määrä on vähäinen. Samansuuntaisia vastauksia saatiin myös Pohjois-Savon ja Keski-Suomen kunnille tehdyn kyselyn perusteella.

Selvitys toteutettiin osana maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaa MoniTEHO-hanketta.

Julkaisija: Työtehoseura ry
Kiljavantie 6, 05200 Rajamäki
www.tts.fi 09 2904 1200

TTS:n julkaisuja 458

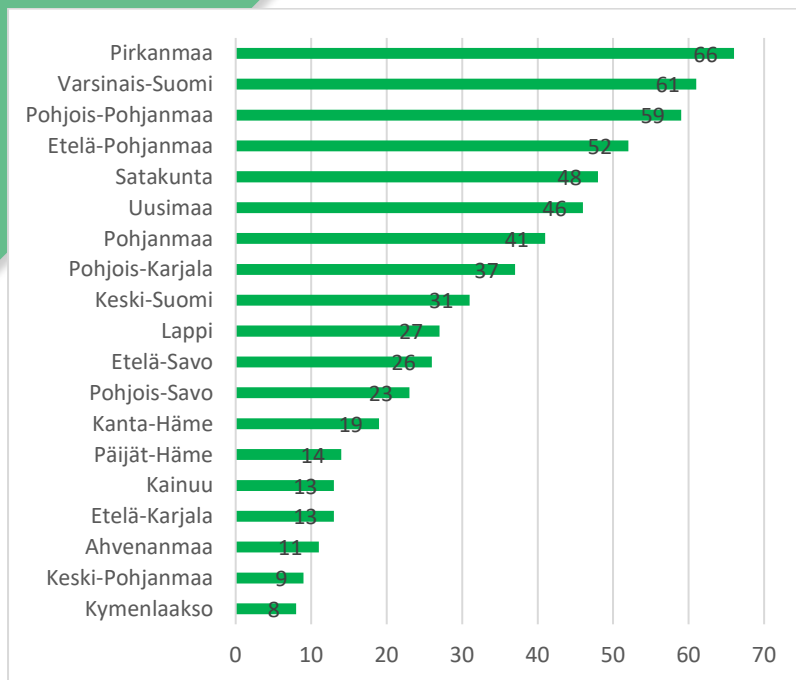
ISBN: 978-951-788-474-7
ISSN: 2489-8341 (verkkojulkaisu)
Nurmijärvi 2022

Maa- ja metsätalousministeriö

Lämpöyrittäjien ja -laitosten määrässä laskua

Vuonna 2021 Suomessa oli vähintään 253 aktiivista lämpöyrittystä, jotka vastasivat 603 lämpölaitoksen ylläpidosta. Lämpöyrittäjäkohteita löytyy jokaisesta Suomen maakunnasta – eniten niitä on Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla (ks. kaavio 1). Laitoksilla on valtakunnallisesti tärkeä rooli uusiutuvan energian hyödyntämiseen perustuvassa lämmöntuotannossa – pääpolttoaineena käytetään tyypillisesti metsähaketta. TTS Työtehoseuran arvio lämpöyrittäjien määrästä on lähennellyt menneinä vuosina 300:aa, mutta rekisterin tietojen sekä sinne kirjattavien yritysten kriteerien tarkennuttua määrä on laskenut. Tulevien vuosien suunta näyttää, onko lasku trendinomaista vai tilapäistä.

Kaavio 1. Lämpöyrittäjäkohteet maakunnittain (kpl).

Vuoteen 2020 nähden lämpöyrittäjäkohteiden nettomäärä laski 45 kappaletta (ks. Piekkala & Antturi 2021). Uusia laitoja lisättiin seitsemän ja poistettujen määrä oli 52 kappaletta. Merkittävin syy rekisteristä poistumiseen oli lämpöyrittäjien muuttunut omistuspohja. Rekisteriin kirjattavien yritysten kriteerien tarkennuttua yrityksen omistuspohjan tulee olla osake-enemmistöltään yksityistä ja yrityksen tulee saada korvausta tuotetusta lämmöstä. Useasti yritys myös vastaa laitoksen ylläpidosta ja raaka-aineen hankinnasta. Laitoksen voi omistaa asiakas tai lämpöä myyvä yritys. Rekisteristä poistettiin myös epäselviä kohteita, joiden tietoja ei ole voitu varmistaa useisiin vuosiin lukuisista yrityksistä huolimatta. Joissakin rekisteristä poistetuissa kohteissa omistaja oli ottanut itse vastuun lämmitystyöstä tai lämmön tarve oli poistunut.

Arviot perustuvat TTS Työtehoseuran ylläpitämästä kansallisesta lämpöyrittäjärekisteristä poimituihin tietoihin. Vuoden 2021 aikana oltiin yhteydessä noin sataan päivitysvuorossa olleeseen lämpöyrittäjään sähköisesti tai puhelimen välityksellä. Käydyissä keskusteluissa nousi esiin myös lämpöyrittäjien ikääntyminen ja sukupolvenvaihdosten haasteet.

Kehityskyselyn tuloksia vuodelta 2021

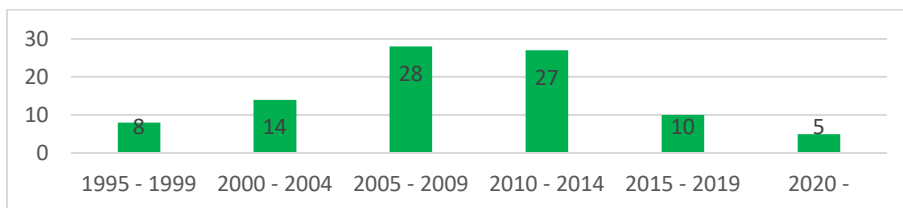
Nykyisessä hallitusohjelmassa on tavoite, jonka mukaan fossiilisesta öljystä luovutaan lämmityskäytössä 2030-luvun alkuun mennessä. Julkisen sektorin toivotaan pääsevän tähän jo vuoteen 2024 mennessä.

Päivityksen yhteydessä lämpöyrittäjiltä pyydettiin arviota lähikuntien jäljellä olevien öljylämmityskohteiden määrästä sekä näiden soveltuvuudesta lämpöyrittäjäkohteiksi. Kyselyyn vastasi 39 lämpöyrittäjää. 33 % mainitsi omalla toimialueella sijaitsevan kunnallisia öljylämmityskohteita ja 15 % vastaajista koki, että näissä olisi potentiaalia lämpöyrittäjäkohteiksi. Julkisissa öljylämmityskohteissa potentiaalin nähdään olevan siis melko pientä.

Vastaava tulos saatiin Keski-Suomen ja Pohjois-Savon kunnille lähetetyssä kyselyssä. Vastauksia saatiin 14 kunnasta, ja suurimmassa osassa öljylämmityskohteet oli jo korvattu tai korvautumassa lähivuosina muilla lämmitysmuodoilla. Joitakin koulukiinteistöjä on vielä öljylämmityksen piirissä, mutta niistäkin suurinta osaa oltiin lakkauttamassa tai tätä oltiin suunnittelemassa, eikä investointia lämmitysjärjestelmän muuttamiseen nähty ajankohtaisena. Lisäksi kunnissa oli vielä jonkun verran rivitalokiinteistöjä öljylämmityksessä. Vastauksissa nousi esille, että öljylämmitystä oli korvattu muun muassa liittämällä kiinteistöjä kaukolämpöverkkoon ja vaihtamalla lämpöpumppuihin. Neljässä kunnassa oli myös harkittu tai harkitaan lämpöyrittäjyyden hyödyntämistä.

Vaikka kyselyn otoskoko on kohtalaisen pieni ja eroja voi esiintyä alueellisesti, voidaan vastauksien perusteella arvioida, että julkisten kiinteistöjen osalta öljylämmityskohteet on pitkälti korvattu muilla lämmitysmuodoilla ja niissä lämpöyrittäjäliiketoiminnalle ei nähdä suuria kasvuodotuksia.

Vuonna 2021 ryhdyttiin keräämään tietoa myös lämpökattiloiden iästä. Tietoja saatiin 92 kohteesta, ja näissä nykyisin käytössä oleva kattila on keskimäärin vuodelta 2009. Ikäjakaumaa on kuvattu kaaviossa 2. Kattilateho oli keskimäärin 875 kW. Näistä 15 kattilaa oli uusittu lämpölaitoksen eliniän aikana. Uusimisväli oli keskimäärin 13 vuotta vaihdellen neljän ja 22:n välillä.

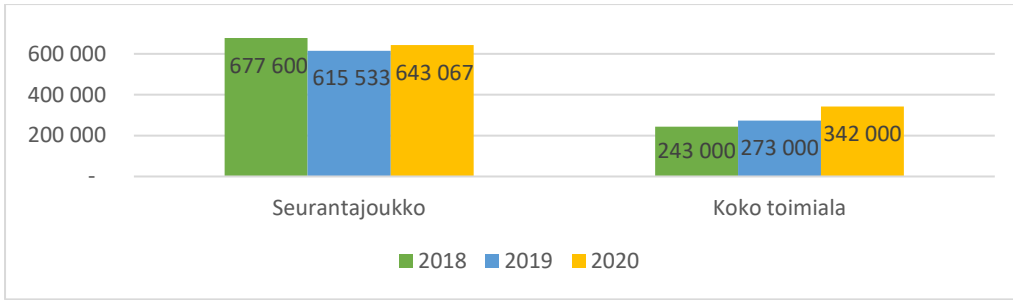

Kaavio 2. Käytössä olevien kattiloiden kappalemäärät käyttöönottovuosittain.

Taloudellinen kannattavuus heikentynyt

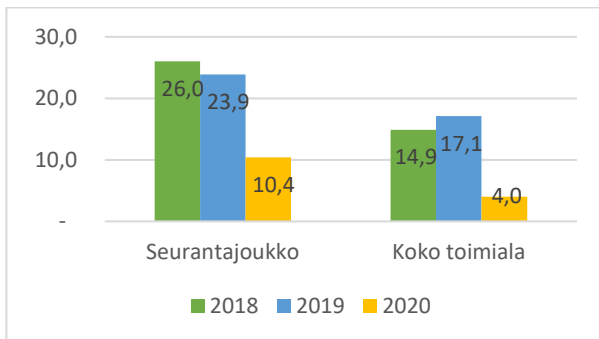
Lämpöyrittäjyyden taloudellisen kannattavuuden seuranta jatkettiin edellisvuosien tapaan (ks. Piekkala & Antturi 2021) hankkimalla Asiakastieto Oy:ltä yrityksistä julkisesti saatavilla olevia, taloudellista toimintaa mittaavia tunnuslukuja. Viime vuonna seurannassa olleesta 20 yrityksestä vain 16 tiedot olivat saatavilla vuoden 2020 tilinpäätöstietojen osalta, joten seuranta jatkettiin 16 yrityksen tietojen perusteella. Näistä 12 oli osakeyhtiötä ja neljä osuuskuntia – poistuneisiin yrityksiin kuului kaksi osakeyhtiötä ja kaksi osuuskuntaa. Aiempina vuosina yksittäisen yrityksen tietojen puuttuessa kyseinen yritys on korvattu toisella saman kokoluokan toimijalla. Tästä syystä seuranta ei ole täysin vertailukelpoinen aikaisempien vuosien seurantoihin nähden. Uutena vertailutapana yritysjoukkoa verrataan tänä vuonna lisäksi Asiakastiedon koko toimialaa (35301 kaukolämmön ja -kylmän erillistuotanto ja jakelu) kuvaaviin lukuihin (2018 n=334, 2019 n=337 ja 2020 n=300).

Liiketoiminnan volyymia tarkastellaan yritysten liikevaihdon kehittymisen osalta. Seurantajoukon mediaaniliikevaihto on kasvanut viime vuoden hienoisen laskun jälkeen ollen vuonna 2020 noin 643 000 euroa (ks. kaavio 3). Koko toimialan liikevaihto on kasvanut keskiarvallisesti kahtena viime vuonna ollen vuonna 2020 342 000 euroa. Taso on alhaisempi kuin seurantajoukon mediaani, ja toisaalta molempiin kasvu-uriiin saattaa vaikuttaa vuoden 2020 otoksen pientyminen.

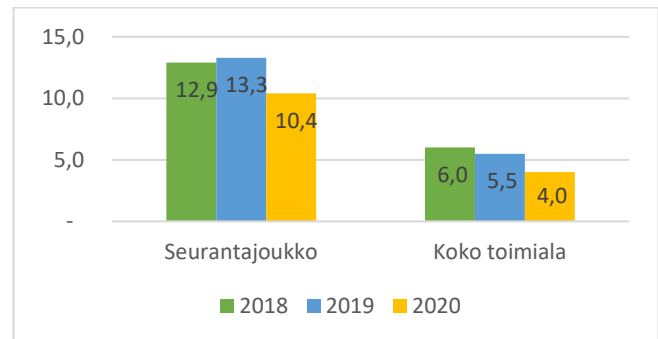

Kaavio 3. Liikevaihto, € (seurantajoukon mediaani, koko toimialan keskiarvo).

Liiketoiminnan kannattavuutta seurataan käyttökateen, liikevoiton, nettotuloksen ja sijoitetun pääoman tuoton osalta. Seurantajoukon käyttökateprosentti laski jyrkästi vuonna 2020 liki 14 prosenttia ollen 10,4 % (ks. kaavio 4). Käyttökate laski merkittävästi myös koko toimialalla ollen 4,0 %. Kaaviosta 5 on nähtävissä myös samanaikainen liikevoiton noin kolmen prosentin lasku tasolle 10,4 %. Laskeva suuntaus oli havaittavissa koko toimialalla, jossa liikevoitto oli nyt 4,0 %.

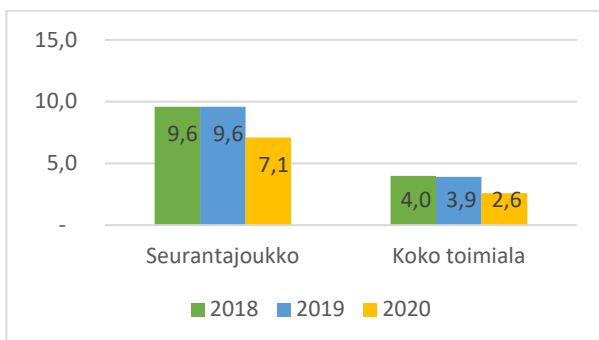

Kaavio 4. Käyttökate, %.

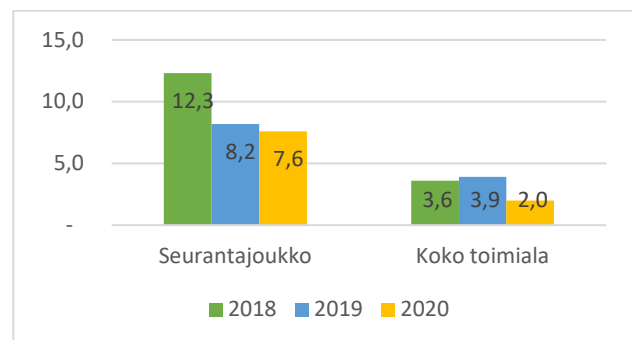

Kaavio 5. Liikevoitto, %.

Vuonna 2020 seurantajoukon nettotulos oli 7,1 % ja sijoitetun pääoman tuotto 7,6 %. Nämä laskivat 2,5 % ja 0,6 % edellisvuodesta. Koko toimialalla nettotulos oli huomattavasti matalammalla tasolla ollen vuonna 2020 2,6 %. Vastaavasti sijoitetun pääoman tuotto oli 2,0 %. Edelliseen vuoteen nähden molemmat laskivat koko toimialalla (ks. molempien osalta kaaviot 6 ja 7).

Kaavio 6. Nettotulos, %.

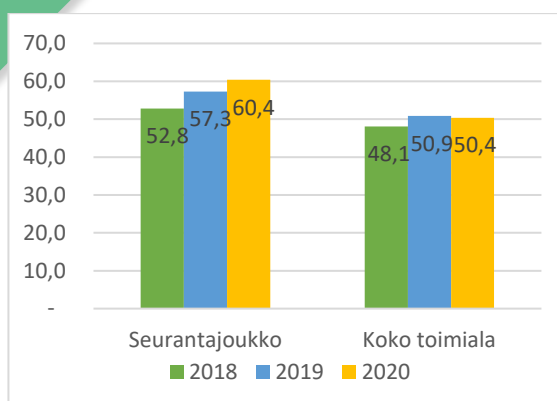

Kaavio 7. Sijoitetun pääoman tuotto, %.

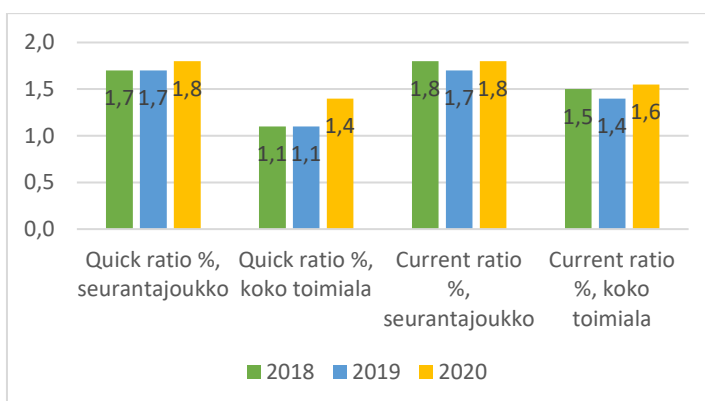
Seurantajoukon maksuvalmius on säilynyt melko stabiilina kuluneena kolmena vuotena (ks. kaavio 9). Lyhyen aikavälin maksuvalmiutta kuvaava *quick ratio* oli vuonna 2020 1,8 %, jota voidaan pitää erinomaisena. Hieman pidemmän aikavälin maksuvalmius, *current ratio*, oli 1,8 % eli tyydyttävällä tasolla. Koko toimialalla *quick ratio* on liikkunut hyvällä tasolla ollen vuonna 2020 1,4 %. *Current ratio* oli 1,6 % eli tyydyttävä.

Yritysten vakavaraisuus on erinomaisella yli 50 %:n tasolla (ks. kaavio 8). Seuranjoukon osalta kasvu on trendinomaista ollen 60,4 % vuonna 2020. Koko toimialalla kehitys on ollut tasaisempaa – vuonna 2020 lukema oli 50,4 %.

Seurantajoukon kannattavuustarkastelun otos on melko pieni ja vaihteluvälit ovat huomattavan suuria. Tästä syystä niitä kannattaa verrata myös koko toimialan lukemiin. Yksittäisten tunnuslukujen osalta kaikkien 16 yrityksen tietoja ei ollut saatavilla. Laskennassa hyödynnettiin mediaanilukuja, mutta liikevaihdon osalta käytettiin keskiarvoa. Oikaisuja ei tehty.

Kaavio 8. Omavaraisuusaste-%.

Kaavio 9. Maksuvalmius.

[Tutustu tästä linkistä lähimpään lämpöyrittäjäsi kartalla](#)

Vuodesta 2019 alkaen TTS on julkaissut niiden lämpöyrittäjien yhteystiedot, jotka ovat toivoneet julkista näkyvyyttä. Vuoden 2021 päätteeksi kartalta löytyy 169 yritystä.

Lähteet:

Piekkala, J. & Antturi, J. (2021). Tarkastelussa lämpöyrittäjyys vuonna 2020. *TTS:n julkaisuja* 445. 1/2021.
https://www.tts.fi/files/3836/Tarkastelussa_lampoyrittajyys_vuonna_2020_.pdf